

2023

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkelingen langparkeerterrein Harlingen

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.
Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden
0683772548
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkelingen langparkeerterrein Harlingen

Leeuwarden, april 2023

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:
Dhr. J. Groen

Autorisatie:
Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van een deel van het plangebied.

**© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023). Quickscan Wet natuurbescherming/ Ontwikkelingen Langparkeerterrein Harlingen.
Rapport 23020. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFD (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van Bij12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	6
2.1	Flora.....	6
2.2	Vogels	6
	Jaarrond beschermde vogelnesten	6
2.3	Zoogdieren	9
	Vleermuizen	9
	Overige zoogdieren.....	12
2.4	Reptielen.....	13
2.5	Amfibieën	13
2.6	Vissen	13
2.7	Ongewervelden	13
2.8	Gebiedsbescherming.....	14
	Stikstofgevoeligheid.....	14
2.9	Houtopstanden	14
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	15
3.1	Overzicht beschermde soorten	15
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	15
	Algemene broedvogels.....	15
	Jaarrond beschermd boomnest	16
	Torenvalk.....	16
	Vleermuizen (verblijfplaatsen bebouwing en boomholtes)	16
	Vleermuizen (foerageergebied).....	16
	Vleermuizen (vliegroute).....	16
	Zorgplicht	17
	Stikstof 17	
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	17
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een aantal ontwikkelingen door te voeren op een langparkeerterrein en de omgeving hiervan te Harlingen. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omljnd) te Harlingen.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op woensdag 12 april 2023 en vond plaats onder regenachtige weersomstandigheden. Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, ganzenfoeragegebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat uit een parkeerterrein dat is opgedeeld in drie delen. Tevens zijn in het plangebied een natuurtuin, verschillende vormen van bebouwing, een weiland en volkstuintjes aanwezig. De vaart, de Ried, en hierop aansluitende watergangen lopen dwars door het plangebied heen.

In het plangebied zijn verschillende vormen van bebouwing aanwezig. Dit betreffen twee kantoorruimtes van het personeel van de langparkeerplaats bij de ingang van P1 (Figuur 1.2 + 1.3: no. 1+2), de woning aan Harlingerstraatweg 94 plus bijgebouwen (Figuur 1.2. + 1.3: no 3), een bedrijfspand aan Skieppedykje 6 (Figuur 1.2. + 1.3: no 4), een elektriciteitshuisje (Figuur 1.2. + 1.3: no 5), een loods (Figuur 1.2. + 1.3: no. 6), een gebouw dat gebruikt wordt voor educatie (Figuur 1.2. + 1.3: no. 7), een schuurtje in de natuurtuin (Figuur 1.2. + 1.3: no. 8) en bebouwing in een volkstuinencomplex (Figuur 1.2. + 1.3: no. 9). Aan Skieppedykje 2 stond in verleden een woning, welke reeds is gesloopt.

Ook zijn in het plangebied meerdere bomen aanwezig. Deze bomen bevinden zich vooral in de natuurtuin, ten westen van het parkeerterrein en bestaan deels uit oude knotwilgen. Ook langs de Ried staan enkele oude geknotte bomen.

Het planvoornemen is op het moment van schrijven nog niet geheel bekend. Er kan echter in ieder geval worden uitgegaan van het volgende

- De drie delen van het parkeerterrein krijgen een permanent karakter. Er worden wellicht overkappingen met zonnepanelen boven de parkeerplaatsen aangebracht.
- De bestaande bedrijfswoning aan de Harlingerstraatweg 94 wordt waarschijnlijk gesloopt.
- Het parkeerterrein krijgt een nieuwe ontsluiting aan de noordzijde van het gebied dat aansluit op de Zuidwalweg;
- De vaart De Ried blijft behouden, hierover zal een brug worden aanlegt ten behoeve van de voorgenoemde ontsluitingsstructuur.
- Er kan niet worden uitgesloten dat bomen of beplanting in het gebied gekapt worden en/of er gebouwen gesloopt zullen worden.

Figuur 1.2. Een overzicht van de locaties van de in het plangebied aanwezige bebouwing.

Figuur 1.3.: Een overzicht van de bebouwing die in het plangebied aanwezig is.

Figuur 1.4. Overige elementen die in het plangebied aanwezig zijn. De parkeerplaats, de natuurtuin, volkstuintjes, een houtwal van knotwilgen en een weiland dat wordt doorkruist door de Ried, waarlangs ook enkele geknotte bomen staan.

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Harlingen, de Waddensee en agrarisch gebied op kleigrond dat wordt doorspekt door sloten.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De vegetatie in het plangebied bestaat vooral uit gecultiveerde planten en aangeplante bomen, zoals ligusterhagen en knotwilgen. In de natuurtuin zijn tevens nectar biedende plantensoorten aangeplant, zoals vlinderstruiken. Wild opgekomen soorten bestaan vooral uit plantensoorten die in tuinen, tussen tegels en in weilanden groeien zoals brede weegbree, paardenbloem, kleine veldkers en schapenzuring. Tijdens het veldwerk zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen. Het voorkomen van dergelijk beschermde soorten kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen. De omstandigheden zijn te voedselrijk.

- Het voorkomen van beschermde planten in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksterneesten gebruikt door roofvogels en uilen. Tijdens het veldwerk is in de natuurtuin één nest aangetroffen welke als jaarrond beschermd nest van een soort als de ransuil kan dienen. Waarschijnlijk betreft dit een (oud) nest van een kraaiachtige. Het voorkomen van jaarrond beschermde boomnesten in het plangebied kan derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.1.: In het plangebied is een potentieel jaarrond beschermd nest aanwezig.

In het gedeelte van het plangebied dat niet is ingericht als parkeerterrein zijn vele maatregelen genomen om de plaatselijke biodiversiteit te verhogen. Dit is onder andere gedaan door verspreid over dit deel van het terrein kunstmatige nestgelegenheden voor vogels aan te bieden. Over het algemeen betreffen dit nestkasten die kunnen worden gebruikt door vogelsoorten waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. Op het terrein hangen echter ook kasten die gebruikt kunnen worden door soorten waarbij dit wel het geval is. Dit betreffen kasten voor soorten als steenuil, bosuil en torenvalk. Van de bosuil en de steenuil zijn geen (recente) waarnemingen uit de omgeving van Harlingen bekend, wat kan worden verklaard doordat de bosuil gebonden is aan bosrijkere gebieden. De steenuil is gebonden aan kleinschalige landschappen zoals deze weinig meer in (het noorden van) de provincie aanwezig zijn. We achten de kans dat deze soorten in het plangebied tot broeden komen dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden. Wel dient bij het eventuele verwijderen van de kasten rekening te worden gehouden met mogelijke bewoning door andere diersoorten.

Figuur 2.2.: In het plangebied is nestgelegenheden voor soorten als de steenuil aanwezig.

In tegenstelling tot de bosuil en de steenuil, is het van de torenvalk wel aannemelijk dat deze in het plangebied tot broeden komt. In het plangebied zijn twee kasten aanwezig die speciaal voor deze soort zijn neergezet. Eén van deze kasten is in zeer slechte staat. Op de rand van de ingang van deze kast werd tijdens het veldwerk echter een vrouwelijke torenvalk waargenomen. De andere kast is in betere staat. Deze leek tijdens het veldbezoek echter bezet te zijn door kauwen. Het voorkomen van een broedgeval van de torenvalk kan echter in het geval van beide kasten niet op voorhand worden uitgesloten.

De nesten van de torenvalk vallen onder categorie 5, wat inhoudt dat deze jaarronde bescherming genieten indien er sprake is van zwaarwegende ecologische redenen.

Figuur 2.3: In het plangebied is nestgelegenheid voor torenvalken aanwezig.

Gebouwbroeders

Naast op boomnesten en nestkasten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil.

Het voorkomen van verblijfplaatsen van kerkuilen kan op voorhand worden uitgesloten. In de meeste bebouwing in het plangebied zijn geen geschikte invliegopeningen aangetroffen. In gebouwen die voor de kerkuil wel toegankelijk zijn, zoals de schuur in de natuurtuin, zijn geen sporen van kerkuilen aangetroffen.

De gierzwaluw heeft een voorkeur voor locaties waar veel en relatief hoge bebouwing bij elkaar in de buurt staat. In het plangebied is vooral sprake van lage bebouwing, die ook nog eens geen nestgelegenheid aan gierzwaluwen biedt. Enige uitzondering hierop is de woning aan de Harlingerstraatweg 94. Deze woning staat echter ver van andere (hoge) bebouwing met nestgelegenheid af. Daarbij is er sprake van een moderne woning, met dakpannen die strak op elkaar aansluiten. We achten op basis van bovenstaande de kans dat de gierzwaluw in het plangebied broedt dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden.

In tegenstelling tot nesten van de kerkuil en de gierzwaluw, kan de aanwezigheid van nestplaatsen van de huismus in het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. Dit heeft specifiek betrekking op de woning aan Harlingerstraatweg 94 plus bijgebouwen (Figuur 1.2. + 1.3: no 3) en bebouwing in het volkstuintencomplex (Figuur 1.2. + 1.3: no. 9). Op de woning aan de Harlingerstraatweg liggen gegolfde dakpannen en nokpannen waaronder huismussen tot broeden kunnen komen (bijvoorbeeld onder de eerste rij dakpannen). Ook hangen aan de woning nestkasten waarin huismussen tot broeden kunnen komen. Tijdens het veldwerk werden roepende huismussen waargenomen in de tuin van de woning. Hier zijn ook bijgebouwen aanwezig die niet goed konden worden geïnspecteerd, maar van afstand ook nestplaatsen van huismussen lijken te kunnen herbergen. De bebouwing in de volkstuinten kon tijdens het veldwerk maar deels worden geïnspecteerd. Ook hier bevonden zich tijdens het veldwerk huismussen. De aanwezigheid van nestgelegenheid, bijvoorbeeld op balkconstructies die golfplaten dragen, kan ook op deze locatie niet worden uitgesloten.

Voor de overige bebouwing geldt dat hier geen nestgelegenheid is aangetroffen, dan wel dat van binnenuit is vastgesteld dat op balkconstructies geen nesten aanwezig zijn. Dit laatste geldt voor het schuurtje in de natuurtuin.

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de huismus in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest van de torenvalk kan niet op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces.

Voor het deel van het plangebied dat op het moment van schrijven als parkeerplaats wordt gebruikt geldt dat de kans dat hier vogels tot broeden komen uitermate klein is. Feit is echter wel dat dit kan veranderen zodra de parkeerplaats (tijdelijk) zijn functie verliest. Soorten als scholekster en wellicht kleine plevier zouden in een dergelijke kale omgeving plaatselijk nestgelegenheid kunnen vinden.

Voor het overige deel van het plangebied geldt dat hier verschillende soorten vogels tot broeden kunnen komen. Hierbij kan worden gedacht aan soorten als wilde eend en meerkoet in de oeverzone van de Ried en de watergang die hierop aansluit. Ook kunnen weidevogels tot broeden komen op de in het plangebied aanwezige weilanden. Daarnaast kunnen verschillende soorten zangvogels tot broeden komen in de vegetatie en de nestkasten die in het plangebied aanwezig zijn.

- In het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. In het plangebied zijn meerdere houtwallen aanwezig bestaande uit oude knotwilgen en enkele zwarte elzen. Ook staan er enkele oude geknotte bomen langs de Ried. Vooral in de wilgen, maar ook in de andere bomen zijn meerdere holtes, scheuren, loszitten schors etc. aanwezig waarin vleermuizen kunnen verblijven. Deze mogelijkheden tot verblijven bevinden zich verspreid over bovengenoemde bomenrijen (figuur 2.4.). Ondanks dat deze mogelijkheden tot verblijven (vooral langs de Ried) relatief laag zitten, kan het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen niet op voorhand worden uitgesloten.

Naast de hierboven behandelde bomenrijen, staan er ook enkele bomen voor de woning aan de Harlingerstraatweg. Ook in één van deze bomen bevindt zich een holte waarin vleermuizen kunnen verblijven.

Figuur 2.4.: In het plangebied bevinden zich bomenrijen waarin potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Figuur 2.5.: Verspreid over het plangebied zijn boomholtes aanwezig waarin vleermuizen kunnen verblijven.

Naast de aanwezigheid van verblijfplaatsen in bomen, kan ook de aanwezigheid van verblijfplaatsen in gebouwen niet op voorhand worden uitgesloten. Dit heeft specifiek betrekking op de kantoortjes bij de ingang van P1, (Figuur 1.2 + 1.3.: no. 1+2), de woning aan Harlingerstraatweg 94 plus bijgebouwen (Figuur 1.2. + 1.3: no 3), het bedrijfspand aan Skieppedykje 6 (Figuur 1.2. + 1.3: no 4) en bebouwing in het volkstuintencomplex (Figuur 1.2. + 1.3: no. 9). Voor de kantoortjes geldt dat er toegankelijke ruimtes aanwezig zijn achter de daklijsten. Voor de woning geldt dat het dak is afgedekt met gegolfde dakpannen waarvan niet kan worden uitgesloten dat zich hieronder ruimtes bevinden die voor vlemmuizen bereikbaar zijn. Ook in de bijgebouwen zijn beperkte mogelijkheden tot verblijven aanwezig. Voor het bedrijfspand aan Skieppedykje 6 geldt dat hier stootvoegen aanwezig zijn die de spouwmuur toegankelijk maken voor vlemmuizen. Voor de bebouwing op het volkstuintencomplex geldt dat sprake is van toegankelijke ruimtes, bijvoorbeeld in daklijsten of achter gevelbetimmering.

Figuur 2.6.: Voorbeelden van potentiële verblijfplaatsen van vlemmuizen in de kantoortjes bij de ingang van P1 (links boven), in de woning aan de Harlingerstraatweg (rechts boven), in het bedrijfspand aan Skieppedykje 6 (links onder), en in het volkstuintencomplex (rechts onder).

In het geval van de andere bebouwing die in het plangebied aanwezig is kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen op voorhand worden uitgesloten, of achten we de kans dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden. Voor het elektriciteitshuisje geldt dat er weliswaar openingen in het gebouw aanwezig zijn, maar het gebouw volledig is opgetrokken uit gladde materialen, waar vlemmuizen met hun nagels geen grip op hebben. Ook de loods in het plangebied is opgetrokken uit gladde materialen. Tevens zijn in deze loods geen geschikte invliegopeningen vastgesteld. Voor het gebouw dat voor educatie wordt gebruikt geldt dat de dakplaten strak aansluiten op de muren, zodat er geen sprake is van een toegankelijke spouwmuur of daklaag. Alleen de gevelbetimmering gaat gepaard met enkele kieren en gaten. Dit betreffen echter ondiepe, slecht gebufferde ruimtes. Het schuurtje in de natuurtuin is voor vlemmuizen toegankelijk maar de binnenruimte biedt weinig buffering. Los hiervan zijn in dit schuurtje geen gaten en kieren aangetroffen waarin vlemmuizen kunnen verblijven.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen. Foerageergebieden bestaan afhankelijk van de soort uit habitat dat rijk is aan bomen, struiken en/of water.

Kijkend naar het plangebied en de directe omgeving hiervan, valt het op dat de in het plangebied aanwezige natuurruimte, inclusief de hier aanwezige houtwal met oude wilgen, verreweg de beste mogelijkheden tot foerageren met zich mee brengt. Deze ruimte kan dan ook van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een eventuele verblijfplaats, bijvoorbeeld in een aangrenzende woning langs de Harlingerstraatweg. Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

In het plangebied zijn onzes inziens geen elementen aanwezig die kunnen dienen als essentiële vliegroute tussen een verblijfplaats en een foerageergebied. Dit omdat in de omgeving alternatieven aanwezig zijn en bijvoorbeeld de Ried naar ons inzicht geen essentiële verbinding vormt tussen een potentiële verblijfplaats en een foerageergebied. Het van Harinxmakanaal, buiten het plangebied, kan wel een belangrijke vliegroute vormen voor een soort als de meervleermuis, waarvan waarnemingen bekend zijn uit Harlingen en Franeker (bron: NDFP). Naar ons inzien kunnen negatieve effecten als gevolg van het planvoornemen, bijvoorbeeld als gevolg van lichtuitstraling, niet op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen en bebouwing in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van deze soorten kunnen op voorhand worden uitgesloten. De enige beschermde soort die in Harlingen en omgeving voorkomt is de otter. Vanwege de ligging in de bebouwde kom van Harlingen en door een gebrek aan dekking op de oevers van de Ried en aangrenzende sloten, achten we de kans dat deze soort in het plangebied verblijft dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden.

In het plangebied kunnen wel soorten voorkomen die in de Provincie Friesland zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van overige beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- In de omgeving van het plangebied komen andere licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van alle in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. In het plangebied is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. Ook zijn er geen waarnemingen van reptielen bekend uit Harlingen en de omgeving hiervan (bron: NDFF). De ligging van het plangebied op kleigrond speelt hierin een sterke rol.

- De aanwezigheid van reptielen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. De aanwezigheid van alle beschermde amfibieënsoorten kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens (bron: NDFF). Uit de ruime omgeving van Harlingen zijn geen waarnemingen van beschermde amfibieënsoorten (zoals poelkikker, heikikker of rugstreeppad) bekend. Tevens heeft het plangebied niet de eigenschappen van geschikt habitat voor deze soorten.

Binnen de omgeving van het plangebied kunnen wel lichter beschermde amfibieën voorkomen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten op beschermde amfibieën kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. Uit Harlingen en omgeving zijn geen waarnemingen bekend van de grote modderkruiper. Het voorkomen van andere beschermde soorten, zoals de kwabaal kan worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen. Negatieve effecten op beschermde vissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op beschermde vissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen.

Van dergelijke habitateigenschappen is binnen het plangebied geen sprake. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders en zijn er geen waterlichamen aanwezig waarin beschermde libellen zich voort kunnen planten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied bevindt zich niet in een weidevogelkansgebied en is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied. Daarnaast is het plangebied geen onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) of Natura2000 (bron: Kaartenkijkdoos provincie Fryslân). Negatieve effecten op deze gebieden als gevolg van het planvoornemen (anders dan effecten als gevolg van stikstofuitstoot) kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten

- Er is geen sprake van gebiedsbescherming.

Stikstofgevoeligheid

Het dichtstbijzijnde Natura2000 gebied betreft de Waddenzee op minder dan 500 meter van het plangebied. We adviseren om na te gaan of het nodig is om een AERIUS berekening uit te voeren. De Provincie Friesland is bevoegd gezag in deze en bepaalt of het uitvoeren van een dergelijke berekening nodig is.

- Het kan nodig zijn om een AERIUS berekening uit te voeren.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Uitgaande van het feit dat het plangebied binnen de bebouwde kom van Harlingen ligt, is hier geen sprake van.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecoloog.
Vogels	Boomnest	Ja	X				Nader onderzoek indien kap boom.
Vogels	Huisbus	Mogelijk	X				Nader onderzoek indien sloop geschikte bebouwing.
Vogels	Torenvalk	Mogelijk	X				Omgevingscheck/nader onderzoek indien kasten functie verliezen.
Zoogdieren	Vleermuizen (verblijfplaatsen bebouwing)	Mogelijk		X			Nader onderzoek indien sloop of renovatie geschikte bebouwing
Zoogdieren	Vleermuizen (verblijfplaatsen boomholtes)	Mogelijk		X			Nader onderzoek indien kap geschikte bomen(rijen)
Zoogdieren	Vleermuizen (vliegroute)	Mogelijk		X			Voorkom meer lichtuitstraling richting vaart. Anders; nader onderzoek.
Zoogdieren	Vleermuizen (foerageergebied)	Mogelijk		X			Behoud natuurtuin. Anders; nader onderzoek
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht.
Stikstof (Aerius)							Ga na of een AERIUS berekening dien te worden uitgevoerd.

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen enkele vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Jaarrond beschermd boomnest

In de natuurtuin bevindt zich een boomnest waarvan niet kan worden uitgesloten dat deze door de ransuil wordt gebruikt. Indien de betreffende boom verloren gaat, adviseren we op basis van nader onderzoek vast te laten stellen of het boomnest een jaarrond beschermd nest betreft. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd door middel van drie bezoeken in het voorjaar.

Torenavalk

In het plangebied staan twee torenvalk-kasten. Nesten van de torenvalk vallen onder categorie vijf. Dit houdt in dat deze nesten alleen beschermd zijn als er sprake is van zwaarwegende ecologische argumenten. Of de kasten in het plangebied bescherming genieten is afhankelijk van of deze in gebruik zijn, en van hoe het met de populatie in de omgeving van Harlingen gesteld is. Indien de kasten hun functie verliezen, adviseren we op basis van nader onderzoek vast te laten stellen of de kasten in gebruik zijn en om een omgevingscheck uit te laten voeren. Dit kan het beste worden gedaan in de broedperiode van de soort, welke loopt van eind maart tot begin juli.

Vleermuizen (verblijfplaatsen bebouwing en boomholtes)

De aanwezigheid van kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van soorten als gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis in specifieke bebouwing (zie blz. 10) en boomholtes (blz. 8 en 9) in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen vast te stellen, dan wel uit te sluiten doormiddel van nader onderzoek. Dit heeft specifiek betrekking op gebouwen en bomenrijen waarin verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn, welke als gevolg van het planvoornemen verloren (kunnen) gaan. Binnen dit onderzoek worden diverse bezoeken aan het plangebied gebracht, verdeeld over verschillende perioden van het jaar. Het aantal bezoeken en de perioden waarin deze worden uitgevoerd wordt bepaald aan de hand van het Vleermuisprotocol 2021. Indien er tijdens dit nader onderzoek verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dient voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Vleermuizen (foerageergebied)

Het kan niet worden uitgesloten dat de natuurtuin dient als essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Indien deze tuin verloren gaat of aanzienlijk in functie achteruit gaat, adviseren we om op basis van nader onderzoek vast te laten stellen of hier sprake is van een essentieel foerageergebied. Hierbij moet worden gedacht aan een soort als de gewone of de ruige dwergvleermuis. Het aantal bezoeken en de perioden waarin deze worden uitgevoerd wordt bepaald aan de hand van het Vleermuisprotocol 2021.

Vleermuizen (vliegroute)

Het kan niet worden uitgesloten dat het van Harinxmakanaal dient als essentiële vliegroute voor de meervleermuis. We adviseren om de hoeveelheid lichtuitstraling tussen zonsondergang en zonsopkomst in de richting van dit kanaal niet te verhogen ten opzichte van de huidige situatie. Als dit niet mogelijk is, adviseren we om op basis van nader onderzoek vast te laten stellen of hier sprake is van een essentiële vliegroute. Het aantal bezoeken en de perioden waarin deze worden uitgevoerd wordt bepaald aan de hand van het Vleermuisprotocol 2021.

Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Stikstof

Het plangebied ligt vlakbij een natura2000 gebied. We adviseren om na te gaan of het in het kader van het planvoornemen nodig is om een AERIUS berekening uit te voeren. De Provincie is bevoegd gezag in deze en bepaalt of dit nodig is.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli) of onder begeleiding van een ecooloog.
- **Boornest:** nader onderzoek indien nest functie verliest.
- **Huismus:** nader onderzoek indien geschikte bebouwing gesloopt wordt.
- **Torenvalk:** nader onderzoek en omgevingscheck indien kasten functie verliezen.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen bomen);** nader onderzoek indien kap geschikte bomen.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen bebouwing);** nader onderzoek indien sloop/renovatie geschikte bebouwing.
- **Vleermuizen (vliegroute):** nader onderzoek indien verhoging hoeveelheid lichtuitstraling richting van Harinxmakanaal.
- **Vleermuizen (foerageergebied):** nader onderzoek indien natuurtuin verloren gaat of aanzienlijk in omvang achteruit gaat.
- **Zorgplicht:** het naleven van de zorgplicht.
- **AERIUS berekening:** nagaan of het uitvoeren hiervan nodig is.

LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS calculator

<https://calculator.aerius.nl/wnb/>

NDFD

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art.3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan. De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.